

[Socialministeren.]

andet, end at det Arbejde vil alle de, der her kan komme i Betragtning, hellere end gerne være med til.

Man har saa spurgt mig om Arbejdsplanen. Jeg kan for det første henvise til den Arbejdsplan, der to Aar i Træk er blevet nævnt over for det høje Ting under Forhandlingerne vedrørende de tilsvarende Lovforslag. Men jeg har dernæst gjort opmærksom paa, at da det her gælder om at beskæftige bestemte Typer af arbejdsløse, og da det vil være urimeligt at foretage Flytninger, Sammenstuvninger og Kaserering, er man ikke uden videre i Stand til paa Forhaand at sige, hvor der skal laves Cyklestier og Gangstier. Men ved det Samarbejde, der skal være mellem Ministeriet for offentlige Arbejder og Socialministeriet paa hele dette Omraade, vil man, her hvor det drejer sig om Arbejder, som ikke kræver lang Tids Planlægning — det at lave Cyklestier og Gangstier behøver man ikke at være saa forfærdelig længe om at planlægge — være i Stand til at faa Arbejdskraften anvendt der, hvor der er de flest mulige af de ledige, der her kan blive Tale om, samtidig med, at der ogsaa skal tages et Hensyn til Landbrugets Vilkaar; forstaaet paa den Maade, at der ikke kan blive Tale om, at arbejdsløse, hvem der kan anvises Arbejde ved Landbruget, hvis de er vant til at beskæftiges ved det Arbejde, og hvem der bydes en Løn, der maa anses for at være en rimelig Løn, skal have Lov til at blive ved at gaa og arbejde ved Nødhjælpsarbejdet; de maa overtage det Arbejde, der skal gøres ved Roer, og andet Landbrugsarbejde.

Det vilde være helt forkert, hvis vi gav Mulighed for en Afsvækning af Landbrugets Arbejdskraft ved denne Lovgivning. Vi kan være uenige om mangt og meget, men Regeringen anerkender helt og fuldt, at det gælder om, at vi holder Arbejdskraften til i de produktive Erhverv og navnlig i de Erhverv, der afsætter Varer til Udlandet. Man behøver ikke at frygte for, at denne Lovgivning skal blive misbrugt til at fjerne den Arbejdskraft fra Landbruget, som er derude, og som det er nødvendigt i videst muligt Omfang at fastholde.

Jeg tror, jeg hermed i Realiteten har besvaret det meste af de Bemærkninger, der er fremsat. Endnu har jeg kun en Bemærkning til det ærede Medlem Hr. Svend E. Johansen, som nu hævdede et nyt Princip for Retsstatspartiet. Det maa for os skifte Princip saa tit, det vil, jeg vil blot konstatere, at medens Partiets Ordfører

under Behandlingen af Sociallovgivningen i sin Tid gik ind for og anbefalede netop denne Samaritergerning, saa tager man nu Afstand fra den. Det er altsaa et nyt Standpunkt: Dengang stemte man for den, man stemte imod det forsikringsmæssige.

Schmidt: Det er ikke saa smaa Planer, der lægges frem ved dette Lovforslag, men alligevel er det saaledes — og det er der allerede blevet peget paa —, at en vis Resignation giver sig Udslag i dette Lovforslag, idet man siger: Vi ved jo ikke, hvor stor Brug der vil blive gjort af denne Lov; der kan jo skabes Arbejde ved Hjælp af disse 30 Mill. Kr., men naar vi tilbyder Kommunerne Tilskud til frivillige Arbejder, saa ved vi ikke, om der sker noget.

Dér staar vi igen foran det Spørgsmaal, som der allerede ofte er blevet rørt ved: om man skal gaa frem og kan gaa frem ad Frivillighedens Vej eller ved Tvang, ved paatvungen Tjeneste, Arbejdspligt eller slikt. Jeg har allerede set noget i den Henseende, baade i den ene og den anden Retning, men naar man saa spørger, hvad Resultater der er kommet ud deraf, ja, saa er Svaret dels dette, at Resultatet ikke er til at overskue, og dels, at hvor man har prøvet sig frem ad Frivillighedens Vej, er man ikke kommet vidt, der var ingen, der frivilligt benyttede sig af disse Love.

Med Hensyn til Arbejdstjeneste møder man en hel Del Vilje til at tage dette Spørgsmaal op, f. Eks. fra konservativ Side, men i denne Forbindelse fremfører man tillige Spørgsmaalet, om det ikke vil føre til en mere udpræget Klassepolitik, fordi det hele afhænger af en bestemt Klasse.

Naar man staar med en vis Resignation baade over for Spørgsmaalet om Tvang og over for Spørgsmaalet om Frihed, ja, saa kan man let komme dertil, at man kører uhjælpelig fast, det er der i det mindste Fare for. Der er Fare for det, naar det ikke lykkes at skabe en ny Folkevilje, en Vilje til at tage fat og imødegaa den Nød, vi er inde i. Uden en saadan Folkevilje kan det ikke gøres, og derfor maa disse to Ting, Frihed og Tjenestetvang, forbindes. Men Vejen gaar over Frihed; først naar der skabes en vis Frihed, kan man begynde at disciplinere, saa kan man komme med disse andre Love, saa behøver man ikke mere at resignere og sige: Ja, disse gode Love gør man jo ingen Brug af. Man kan efter min Mening ikke springe et bestemt Udviklingstrin over, men Vejen maa gaa over